

MET VEREENDE KRACHT
Akkoord van Westerlee

Bestuursakkoord van acht gemeenten, provincie Groningen,
sociale partners en het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

27 februari 2015

Voorwoord

In oktober 2014 hebben Gedeputeerde Staten van Groningen met steun van de staatssecretaris van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid de commissie 'Ruim baan voor Oost-Groningen' ingesteld.

Opdracht

De commissie heeft als opdracht gekregen om een samenhangend en meerjarig plan van aanpak op te stellen met als doel het verhogen van de participatiegraad op de arbeidsmarkt. Daarbij werd zij gevraagd om reeds in februari te adviseren over de positie en de toekomst van de sociale werkvoorzieningsschappen en de samenwerking met de gemeenten, dat zou dan deel één zijn van haar opdracht. Met voorliggend document komt de commissie aan die vraag tegemoet.

Geen advies

Toen de commissie in december jongstleden de meest betrokken partijen in het gebied had gehoord en vele onderzoeksrapporten en voorgaande adviezen had bestudeerd, kwam zij al snel tot de slotsom dat de mensen in Oost-Groningen weinig geholpen zouden zijn met een advies over de sociale werkvoorzieningsschappen zonder meer. Daarop heeft zij de gemeenten, het ministerie, de provincie en de sociale partners voorgesteld om een bestuursakkoord op te stellen met afspraken over wie wat gaat doen om de financieel onhoudbare situatie van de sociale werkvoorziening in Oost-Groningen te keren - met behoud van werkgelegenheid - en tot een perspectiefrijke uitvoering van de Participatiewet te komen.

Bestuurlijke afspraken

De betrokken partijen hebben met instemming op dit voorstel gereageerd en het resultaat daarvan ligt nu voor u. De bestuurlijke afspraken dragen bij aan het verbeteren van het exploitatieresultaat van de uitvoering van de Wsw. Dat neemt niet weg dat naar verwachting er sprake blijft van structurele tekorten. Die tekorten zullen de gemeenten gedurende vele jaren zelf moeten opvangen. Maar voorliggend bestuursakkoord vermindert de lasten wel op andere wijze. Het vermindert de totale financiële lasten van de uitvoering en het leidt tot één nieuwe organisatie in Oost-Groningen die bijdraagt aan een flinke verbetering van het functioneren van de arbeidsmarkt en de mate van arbeidsparticipatie, waarbij nauw wordt samengewerkt met werkgevers in het gebied, de provincie die regionale economische ontwikkeling als kerntaak heeft, onderwijsinstellingen en de (andere) partners in de Arbeidsmarktregio Groningen. De huidige SW-bedrijven Synergon en Wedeka zullen in 2018 zijn afgebouwd; passende taken en activiteiten zijn dan overgegaan naar de nieuwe organisatie. De mensen die nu werk hebben in één van de SW-bedrijven hebben in 2018 zo veel als mogelijk werk op de reguliere arbeidsmarkt. Als dat niet haalbaar is, dan nemen zij deel aan activiteiten van de nieuwe uitvoeringsorganisatie.

Voor de uitvoering van de Participatiewet op de langere termijn zijn de afspraken in dit bestuursakkoord weliswaar cruciaal maar tegelijkertijd onvoldoende. Het is essentieel dat de ambities en toekomstverwachtingen in Oost-Groningen, het ondernemerschap en de situatie op de arbeidsmarkt naar het landelijke niveau worden getild. Later dit jaar hoopt de commissie hiervoor voorstellen te doen, die op draagvlak en enthousiasme steunen van hen die in Oost-Groningen baanbrekende initiatieven kunnen en willen nemen.

De commissie wenst de gemeenten, het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, de provincie Groningen en de Sociale partners veel succes toe bij de uitvoering van voorliggend bestuursakkoord. Zij zal hen daar het komende half jaar graag bij ondersteunen.

Bovendien hoopt de commissie van harte dat de mensen in het gebied, die zoveel belang hebben bij een doeltreffende uitvoering van de Participatiewet, straks kunnen zeggen dat de jaren 2015 – 2018 veel goede veranderingen voor hen hebben gebracht.

De commissie Ruim baan voor Oost-Groningen

Jan van Zijl (voorzitter)

Hannie te Grotenhuis

Titia Siertsema

Doekle Terpstra

Riet de Wit

Paragraaf 1 Situatieschets

Gemeenten hebben sinds de invoering van de Participatiewet op 1 januari 2015 de verantwoordelijkheid om mensen met een afstand tot de reguliere arbeidsmarkt aan werk te helpen. De nieuwe wet voegt de bestaande re-integratiebudgetten en de middelen uit de Wet op de sociale werkvoorziening (WSW) samen tot één participatiebudget. Het Rijk heeft dit budget aan de gemeenten overgedragen.

Alle gemeenten in Nederland krijgen de komende jaren te maken met financiële gevolgen van deze decentralisatie. De gemeenten in Oost-Groningen zijn wat dit betreft geen uitzondering. Wel is in dit gebied sprake van een uitzonderlijke situatie, waardoor een extra inzet van gemeenten, Rijk, provincie en sociale partners gerechtvaardigd en noodzakelijk is.

Uitzonderlijke situatie

De Participatiewet plaatst de Oost-Groningse gemeenten Bellingwedde, Menterwolde, Oldambt, Pekela, Veendam, Vlagtwedde en Stadskanaal voor een bijzonder zware opgave. Het aantal SW'ers is hier namelijk 3,5 maal hoger dan in de rest van het land, waardoor de tekorten op de subsidie per SW'er extra aantikken. Het hoge aantal SW'ers in Oost-Groningen is historisch zo gegroeid. De sociale werkvoorziening in Oost-Groningen gold lange tijd voor mensen zelf en voor gemeentebesturen als een goed alternatief voor regulier werk dat steeds schaarser werd door het verdwijnen van werkgelegenheid in bijvoorbeeld de strokartonindustrie.

Meer dan 3.000 mensen hebben een werkplek in één van de twee SW-bedrijven. Het aantal mensen dat een beroep doet op de SW-regeling is hiermee bovengemiddeld groot. De twee SW-bedrijven groeiden daardoor uit tot de grootste werkgevers in het gebied. Op dit moment wordt vijf procent van de totale werkgelegenheid geleverd door de Synergon en Wedeka. Maar vanaf 2015 is geen nieuwe instroom in de Wsw meer mogelijk, waardoor het toekomstperspectief en het mogelijke verdienmodel van de SW-bedrijven drastisch veranderen.

De omvang van de groep mensen in de SW, bijstand en Wajong bedraagt in Oost-Groningen ruim 10.000 mensen. Al met al staan de gemeenten hier voor een veel groter financieel en maatschappelijk vraagstuk dan gemeenten elders in het land. Bijkomend probleem is dat het huidige opnamevermogen van de arbeidsmarkt in Oost-Groningen aanzienlijk geringer is dan gemiddeld in Nederland. Er zijn hier veel minder banen beschikbaar: 54.960 op een beroepsbevolking van zo'n 65.000 mensen. In relatie tot Groningse en landelijke cijfers zien we het volgende beeld:

	Oost-Groningen	Provincie Groningen	Nederland
Aantal banen per 1.000 inwoners	578	693	724

Dit heeft consequenties voor de mogelijkheden op de reguliere arbeidsmarkt van de SW'ers en de andere doelgroepen van de Participatiewet. Behalve deze doelgroepen, zoeken in Oost-Groningen ook nog ruim 4.600 mensen met een WW uitkering naar een reguliere baan.

En dan heeft het gebied ook nog te kampen met bevolkingsdaling, vergrijzing, een gemiddeld laag opleidings- en inkomensniveau en moeizame economische ontwikkelingen. De gemeentelijke begrotingen laten geen tot nauwelijks ruimte toe voor investeringen, cofinanciering of buffers.

De drie Synergon-gemeenten, met in totaal ruim 60.000 inwoners, hebben al enige jaren met financiering van structurele tekorten in het SW-bedrijf te maken. In 2015 bedraagt het tekort 5,6 miljoen euro. De vijf Wedeka-gemeenten, met in totaal bijna 88.000 aantal inwoners, worden vanaf dit jaar met financiering van structurele begrotingstekorten geconfronteerd omdat Wedeka vanaf dat moment deze tekorten niet langer uit eigen vermogen zal kunnen financieren. En dat terwijl de gemeenten in Oost-Groningen juist bovengemiddeld zouden moeten investeren in participatie, werkgelegenheid, economische ontwikkeling en leefbaarheid.

Zonder nadere maatregelen zal het participatiebudget in Oost-Groningen vanaf 2016 zelfs niet toereikend zijn om alleen al de subsidietekorten in de SW op te vangen. Laat staan dat er dan nog gelden in dit budget resteren voor participatiebeleid.

Veranderingen kosten tijd

De huidige uitvoering van de SW moet onvermijdelijk op de schop. Daar zijn de gemeenten de afgelopen jaren al mee begonnen, getuige bijvoorbeeld de gezamenlijke Participatienota en de oprichting van vijf trainings- en diagnosecentra (TDC's). De komende jaren moeten zij – in grotere onderlinge saamhangigheid dan zij tot op heden hebben getoond – tot een buitengewoon efficiënte en effectieve uitvoering van de Participatiewet komen. De veranderingen die hiervoor nodig zijn, vergen echter tijd – tijd die er vanwege de urgente financiële problematiek niet is.

Vier complexe uitdagingen

De gemeenten in Oost-Groningen staan hiermee voor vier zeer complexe uitdagingen. Te weten:

1. Maatschappelijk: scholing, ontwikkeling, begeleiding, en re-integratie op de reguliere arbeidsmarkt van mensen die nu binnen een SW-bedrijf werken of een bijstandsuitkering hebben. Daarnaast: ontwikkeling van de werkgelegenheid.
2. Politiek-bestuurlijk: intensieve samenwerking tussen de gemeenten vanuit een gemeenschappelijk en wenkend toekomstperspectief waarbij mogelijk 'offers' gebracht moeten worden aan de lokale beleidsautonomie.
3. Organisatorisch: een effectieve en efficiënte uitvoering van de Participatiewet, waarbij een logisch verband ontstaat tussen de domeinen onderwijs, werk, inkomen en economie.
4. Financieel: opvangen van de bovengemiddeld grote subsidietekorten in de SW-regeling vanwege het grote aantal SW'ers in de regio, de daardoor structureel 'rode' cijfers in het participatiebudget, en het oplossen van een jaarlijks financieel begrotingsgat bij Synergon en Wedeka.

Om die reden zijn de gemeenten, het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW), de provincie Groningen en de sociale partners tot gemeenschappelijke overwegingen gekomen (paragraaf 2). Aansluitend hebben zij besloten een bestuursakkoord aan te gaan met afspraken om de uitgangspositie in Oost-Groningen fundamenteel te verbeteren (paragraaf 3).

Paragraaf 2 Overwegingen

Overwegende dat:

in Oost-Groningen een zeer grote groep mensen, te weten ruim 3.000 SW'ers, afhankelijk is van een baan bij de sociale werkvoorzieningsbedrijven Synergon en Wedeka;

in Oost-Groningen ruim 6.500 mensen een beroep doen op een uitkering in het kader van de Participatiewet en deze groep de komende jaren zal toenemen omdat jonge mensen met arbeidsvermogen niet meer de Wajong kunnen instromen;

de gemeenten verantwoordelijk zijn voor de ontwikkeling, scholing, begeleiding en plaatsing op de arbeidsmarkt van deze groep mensen;

de economische ontwikkeling en het aantal arbeidsplaatsen in Oost-Groningen onder het landelijk gemiddelde liggen, terwijl juist ondernemerschap en de creatie van nieuwe reguliere arbeidsplaatsen zo hard nodig zijn;

de specifieke situatie van Oost-Groningen te weten een zeer grote groep SW'ers gecombineerd met ongunstige economische omstandigheden, een dusdanig financieel probleem geeft dat dit niet door de gemeenten zelf kan worden opgelost;

de werkgelegenheidssituatie in Oost-Groningen en de beperkte mogelijkheden tot plaatsing op de reguliere arbeidsmarkt van mensen met een beperking er in het verleden toe heeft geleid dat de SW-bedrijven Synergon en Wedeka een groot aantal productieactiviteiten hebben ontwikkeld in eigen beheer;

dat de Participatiewet nieuwe instroom in de SW niet langer mogelijk maakt en dus nieuwe perspectieven op werk en arbeidsmarkt noodzakelijk zijn en daarmee een herstructurering van de huidige uitvoering van de SW;

de gemeenten in Oost-Groningen onderschrijven dat ook mensen met een beperking - waar dat mogelijk is - thuis horen in het reguliere bedrijfsleven;

de SW-werknemers die een arbeidsovereenkomst hebben met de GR Wedeka en GR Synergon, hun werk en arbeidsvoorwaarden (rechtspositie) behouden zoals vastgesteld in de afspraken rond de uitvoering van de Participatiewet, in de cao WSW en de sociale statuten SW bij Wedeka en Synergon.

dat herstructurering van de bestaande SW-uitvoering vanwege de omvang van de groep SW'ers en die van de totale doelgroep van de Participatiewet, in samenhang met het zeer ruime aanbod op de arbeidsmarkt in Oost-Groningen, veel meer tijd zal kosten dan gemiddeld in Nederland;

het tijd kost voordat de versterking van de economische structuur in Oost-Groningen, meer arbeidsplaatsen, en de aansluiting bij een grotere arbeidsmarkt voor deze specifieke doelgroep zijn gerealiseerd;

de plaatsing van kwetsbare SW'ers op de reguliere arbeidsmarkt om een zorgvuldige voorbereiding vraagt. Dit zal vanwege de omvang van deze doelgroep meer inspanningen vergen op het gebied van scholing en begeleiding dan gemeenten op dit moment uit eigen financiële middelen kunnen opbrengen;

de gemeenten zich realiseren dat de verantwoordelijkheid voor de maatschappelijke deelname van en de werkgelegenheid voor de groep SW'ers en voor de overige doelgroepen van de Participatiewet in eerste instantie bij henzelf ligt;

de gemeenten dan ook bereid zijn een hechte en niet-vrijblijvende samenwerking aan te gaan voor een efficiënte en effectieve uitvoering van de Participatiewet in Oost-Groningen;

de participatiewet draait om zowel inkomen, scholing, participatie als werkgelegenheid en dus is er een nauwe samenhang en verbinding vereist tussen de domeinen van en actoren in onderwijs, inkomen, participatie en economie. De gemeenten in Oost-Groningen zullen daartoe hecht samenwerken, gezamenlijk de werkgevers benaderen, en ook anderszins over de grenzen van hun gebied heenkijken. Daarnaast zullen zij nauw samenwerken met de provincie die regionale economische ontwikkeling tot kerntaak heeft en met de Arbeidsmarktregio Groningen;

de situatie in Oost-Groningen de gemeenten en andere partijen in het gebied voor uitdagende maatschappelijke, politiek-bestuurlijke, organisatorische en financiële opgaven stelt, maar dat zij de mouwen opstropen, uitgaan van de eigen kracht en mogelijkheden en kiezen voor de zelfbewuste instelling: 'We gaan dit regelen met elkaar!';

de vier in de situatieschets geformuleerde opgaven buitengewone creativiteit en denkkraft, uithoudingsvermogen, dienstbaarheid en volharding vragen. Daarom zijn kleine successen op korte termijn cruciaal;

de gemeenten, het ministerie van SZW, provincie Groningen en de Sociale Partners samen optrekken en op 27 februari 2015 hun handtekening onder een bestuursakkoord met niet-vrijblijvende afspraken, aangezien de uitdagende opgaven in Oost-Groningen buitengewone inspanningen vergen;

dat het zeer gewenst is dat een gezaghebbende regisseur toeziet op de voortgang en naleving van de bestuurlijke afspraken, gegeven de grote maatschappelijke belangen die hier op het spel staan.

Paragraaf 3 Bestuurlijke afspraken

Op basis van deze overwegingen komen de gemeenten Bellingwedde, Borger Odoorn¹, Menterwolde², Oldambt, Pekela, Stadskanaal, Veendam en Vlagtwedde, het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, de provincie Groningen, en de Sociale Partners tot de volgende overeenkomst:

De gemeenten

1. hebben één visie op de uitvoering van de Participatiewet en hanteren een gemeenschappelijke aanpak voor doelgroepen, instrumenten, SW-organisaties en werkgevers;
2. werken met vereende kracht toe naar één uitvoeringsorganisatie voor alle doelgroepen in de Participatiewet en sluiten daarbij zoveel mogelijk aan bij de mogelijkheden die de Arbeidsmarktregio Groningen biedt. Behalve met de Arbeidsmarktregio wordt in deze organisatie ook nauw samengewerkt met het UWV en onderwijsinstellingen;
3. maken deze nieuwe organisatie verantwoordelijk voor de uitvoering van taken op het terrein van:
 - activering, diagnostisering, ontwikkeling, training en scholing van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, waaronder SW'ers;
 - het laten opdoen van werkervaring;
 - bemiddeling naar en re-integratie in werk bij reguliere werkgevers, waarbij begeleiding en jobcoaching worden ingezet;
 - beschut werken;
 - informeren, betrekken en ontzorgen van werkgevers, waarbij optimaal gebruik wordt gemaakt van de instrumenten van de Participatiewet;
4. brengen de huidige TDC's als werkwijze onder in de nieuwe uitvoeringsorganisatie;
5. maken bij de vormgeving en inrichting van de nieuwe uitvoeringsorganisatie gebruik van de kennis, ervaring en infrastructuur van de beide SW-organisaties, voor zover deze passen bij de doelen en taken van de nieuwe organisatie;
6. putten voor de structurele financiering van de nieuwe organisatie uit de gelden van het participatiebudget, maken dusdanige samenwerkingsafspraken met het UWV en onderwijsinstellingen dat ook re-integratiemiddelen voor bestaande Wajongers en WW-ers en middelen voor Entreeonderwijs kunnen worden ingezet, en doen een beroep op het Europees

¹ De Drentse gemeente Borger Odoorn neemt een bijzondere positie in. Zij is één van de vijf gemeenten die deelneemt in de GR van SW-bedrijf Wedeka, maar zij is verder geen onderdeel van de Arbeidsmarktregio Groningen en werkt binnen het sociale en economische domein in andere, Drentse verbanden. In de uitwerking van de bestuurlijke afspraken zal deze bijzondere positie van Borger Odoorn een doorvertaling krijgen in de toekomstige betrokkenheid van deze gemeente bij de herstructurering en transitie.

² De gemeente Menterwolde zal in 2018 een nieuwe gemeente vormen met Hoogezand-Sappemeer en Slochteren (HSSM). Voor de bestaande Wsw-doelgroep neemt Menterwolde deel aan de GR Wedeka en voor alle andere doelgroepen binnen de participatiewet heeft zij haar eigen instrumentarium en werkt zij binnen het verband van HSSM. Menterwolde gaat akkoord met de bedrijfsmatige transformatie van Wedeka die nodig is om de SW'ers goed te kunnen toe leiden naar werk. Menterwolde zal slechts participeren in het traject van opbouw van een nieuwe uitvoeringsorganisatie in Oost-Groningen voor zover het de 'oude' groep van SW'ers betreft, en zij zal dus alleen samenwerkingsafspraken maken voor zover die betrekking hebben op haar 'oude' SW-populatie.

Sociaal Fonds. Een andere vorm van financiering is de inzet van personeel van de deelnemende partijen.

7. plaatsen SW'ers waar mogelijk bij reguliere werkgevers, bouwen de huidige SW-organisaties af en integreren passende onderdelen in de nieuwe uitvoeringsorganisatie. De commerciële activiteiten die nu onder de SW-organisaties vallen, kunnen aan marktpartijen worden overgedaan. Voorwaarde voor deze transacties is dat de nieuwe eigenaar werk biedt aan SW'ers, bijvoorbeeld via groepsdetacheringen tegen een redelijke vergoeding. Overige gebouwen en machines en ander overig materieel die eigendom zijn van de SW-organisaties worden zo veel mogelijk verkocht, zodat er middelen beschikbaar komen voor investeringen in de nieuwe organisatie;
8. spreken af dat de nieuwe uitvoeringsorganisatie niet wordt belast met oude rekeningen van de twee SW-bedrijven; de gemeenten vrijwaren elkaar van schulden en tekorten die resteren na de herstructurering van de twee bedrijven. Onder deze 'restschulden' vallen niet de SW-subsidietekorten als gevolg van de nieuwe Participatiewet. Over een verdeelsleutel van die subsidietekorten moeten nog nadere afspraken worden gemaakt, zodra er voor de totale groep SW'ers van zowel Synergion als Wedeka goede en vergelijkbare berekeningen liggen.
9. laten een vorm van beschut werken bestaan, eventueel in combinatie met arbeidsmatige dagbesteding.
10. stellen een ervaren en deskundig interim manager aan, die de bouw van de nieuwe uitvoeringsorganisatie en de afbouw van de beide SW-organisaties in opdracht van de gemeenten realiseert.
11. stellen hun 'laaggeschoolde' werk in ruime mate beschikbaar voor alle doelgroepen uit de Participatiewet, waarbij nadrukkelijk ook in werk voorzien wordt voor mensen met onvoldoende verdiencapaciteit. Voor dit werk geldt een detacheringsvergoeding die in het land inmiddels gebruikelijk is en als redelijk wordt beschouwd;
12. kiezen voor één heldere werkgeversbenadering, op basis waarvan zij het onderlinge verkeer met ondernemers vormgeven;
13. investeren in de jeugd en met name in de groep jongeren met een kwetsbare positie in het onderwijs en op de arbeidsmarkt. De gemeenten zullen samen met onderwijsinstellingen de aspiraties en ambities van de jongeren aanmoedigen en hen toerusten om deze te verwezenlijken. De gemeenten zijn ervoor verantwoordelijk dat ook voor deze jongeren passende mogelijkheden voor ontwikkeling en werk bereikbaar zijn.

De bovenstaande bestuurlijk afspraken leiden ertoe dat:

- zo spoedig mogelijk en uiterlijk in 2018 de huidige twee SW-bedrijven zijn afgebouwd en de bestaande twee gemeenschappelijke regelingen zijn beëindigd;
- de SW'ers dan zijn overgegaan naar de nieuwe uitvoeringsorganisatie, waarbij het streven erop is gericht dat zo spoedig mogelijk en uiterlijk in 2018 60% van hen is gedetacheerd bij private en publieke opdrachtgevers, inclusief de acht gemeenten zelf;
- de nieuwe uitvoeringsorganisatie in 2016 van start gaat. Deze neemt - waar passend bij zijn doelen en taken - kennis, expertise en infrastructuur over van de huidige SW-bedrijven;
- de nieuwe uitvoeringsorganisatie ook een vorm van beschut werken biedt.

Het ministerie van SZW

14. is bereid onder voorwaarden een financiële bijdrage te verstrekken in de periode 2015 – 2018 van in totaal 18 miljoen euro. De opbouw van de nieuwe uitvoeringsorganisatie in Oost-Groningen brengt de komende jaren aanzienlijke incidentele herstructureringskosten met zich mee; de kosten gaan voor de baat. Deze kosten gaan de financiële draagkracht van de gemeenten te boven. Daarom is het ministerie van SZW bereid onder voorwaarden de

genoemde financiële bijdrage te verstrekken. In de bijlage, die onderdeel vormt van dit bestuursakkoord worden de voorwaarden nader uiteengezet.

15. stelt kennis en menskracht ter beschikking indien gemeenten willen experimenteren met landelijke regelgeving, en zal er al het mogelijke aan doen om experimenteerruimte te bieden.

De provincie Groningen

16. ziet in de regionale structuurversterking van Oost-Groningen (deel 2 van de opdracht van de commissie) een nadrukkelijke en deels ook (co-)financierende rol voor zich weggelegd. Met name waar het gaat om economische infrastructuur en het stimuleren van een grotere arbeidsparticipatie. De provincie trekt daarbij intensief op met de portefeuillehouders economie in het gebied;
17. is bereid de kosten voor de voorgestelde externe regisseur, na afronding van het werk van de commissie voor een bepaalde periode op zich te nemen;
18. vindt op korte termijn mogelijkheden om Oost-Groningen – samen met partijen in het gebied - van snelle en voor iedereen toegankelijke internetverbindingen te voorzien;
19. komt samen met gemeenten en andere relevante partijen in Oost-Groningen tot een verbeterprogramma waarin 'slim vervoer', 'anders benutten' en – indien urgent - uitbreiding of aanpassing van het wegennet onderdeel zijn;
20. adviseert en ondersteunt gemeenten bij het benutten van Europese (o.m. EFRO-gelden ten behoeve van regionale ontwikkeling en interregionale samenwerking met Duitsland), landelijke en provinciale fondsen (waaronder Sectorfonds), subsidies en andere beleidsinstrumenten en faciliteert de gemeenten en andere partijen bij aanvragen. De provincie zal bemiddelen waar het gaat om landelijke cofinanciering voor Europese programma's. Daarnaast zal, binnen de geldende randvoorwaarden, getracht worden provinciale cofinanciering voor projecten en initiatieven beschikbaar te stellen;
21. maakt als hoofdaanvrager van het Sectorplan concrete afspraken met de gemeenten over de inzet van een deel van deze middelen in Oost-Groningen. Voor het sectorplan Groningen is 17,8 miljoen door het Rijk beschikbaar gesteld;
22. zorgt dat de gemeenten en ondernemers in Oost-Groningen aansluiting vinden bij de werkgelegenheidskansen van de programma's die rondom Oost-Groningen worden uitgevoerd ter compensatie voor de nadelige gevolgen van de aardbevingen;
23. stelt genereus denkkracht en inzet van provinciale medewerkers ter beschikking bij de hierboven genoemde inspanningen van de gemeenten;
24. zal waar dat nodig is, gemeentelijke investeringen voorfinancieren;
25. heeft toegezegd dat bovenstaande afspraken na de maartverkiezingen door de nieuwe Provinciale en Gedeputeerde Staten zullen worden gerespecteerd.

De sociale partners (vakbonden en werkgevers)

26. vinden het cruciaal dat arbeidsparticipatie en werkgelegenheid in Oost-Groningen op het landelijke niveau worden gebracht; daartoe zullen met name de werkgevers zich intensief inzetten voor het scheppen van 850 zogenaamde garantiebanen in Oost-Groningen, conform de condities en afspraken zoals die in het nationale Sociaal Akkoord van Rijk en sociale partners zijn overeengekomen. Ook zetten de werkgevers zich intensief in om samen met de gemeenten 60% arbeidsparticipatie van SW'ers op de reguliere arbeidsmarkt in uiterlijk 2018 te realiseren.
27. zetten zich actief in om draagvlak en medewerking bij hun achterbannen en leden te verwerven. Werkgeversorganisatie vno-ncw/mkb Noord-Nederland zal actief draagvlak verwerven voor de afspraken in het voorliggende bestuursakkoord bij ondernemers. De vakbonden zullen achterbanbijeenkomsten houden voor leden, werknemers en ondernemingsraden waarbij de achterliggende gedachtegang van het bestuursakkoord uitgangspunt is;

28. zullen in deel twee van het advies van de commissie onderzoeken of en op welke wijze gelden uit het O&O fonds of het A&O fonds SW ten gunste kunnen komen aan scholing en ontwikkeling van de medewerkers van de Sw bedrijven en doelgroepen van de Participatiewet in Oost-Groningen;
29. hechten eraan dat in deel twee van het werk van de commissie het document 'Koersvast' van de SER Noord-Nederland een rol gaat spelen en dat de bij dit document betrokken partijen goed door de commissie betrokken worden.

Alle partijen:

30. zetten zich in voor één of twee (kleine) successen die nog voor de zomer van 2015 behaald kunnen worden;
31. stemmen van harte in met de aanstelling van een externe regisseur met mandaat, die partijen aan bovenstaande bestuurlijke afspraken houdt, het proces van samenwerking op cruciale of sleutelmomenten vlot trekt of versnelt, de voortgang monitort, en waar nodig en mogelijk partijen adviseert, faciliteert en helpt. De regisseur onderhoudt korte lijnen met de eerdergenoemde kwartiermaker/ interim manager die de gemeenten aanstellen om de bouw van een nieuwe uitvoeringsorganisatie en de herstructurering van de SW-organisaties te realiseren.
32. zijn overeengekomen dat de commissie Ruim baan voor Oost-Groningen deze regierol tot en met september 2015 zal combineren met haar werkzaamheden ten behoeve van deel 2 van haar adviesopdracht. Daarna wordt bezien hoe deze regierol vervolgens het beste kan worden ingevuld.

Westerlee, 27 februari 2015

De acht gemeenten, namens deze

Provincie Groningen, namens deze

De werkgeversorganisaties, namens deze

De werknemersorganisaties, namens deze

Het ministerie van Sociale zaken en Werkgelegenheid, namens deze

BIJLAGE

Voorwaarden voor incidentele financiering aan de gemeenten door het ministerie van SZW

- De in Oost-Groningen beoogde herstructurering brengt de komende jaren aanzienlijke incidentele kosten met zich mee; de kosten gaan voor de baat. In het verdere uitwerkingsproces (werkzaamheden interim manager, feitelijke uitvoering) wordt de omvang van deze kosten duidelijk.
- De interim manager maakt een plan van aanpak en businesscase/begroting (in kaart brengen van kosten én opbrengsten herstructurering), dat vóór het zomerreces 2015 gereed is. In het plan van aanpak worden concrete resultaten en mijlpalen benoemd. In dat kader vindt boekenonderzoek, herontwerp werkprocessen, onderzoek Piofach, inrichten governancestructuur e.d. plaats. Daarbij wordt optimaal gebruik gemaakt van het aanbod van Cedris (optimaliseren bedrijfsvoering sw-bedrijven, optimaliseren bedrijfsvoering door regionale samenwerking, Piofach).
- De bijdrage van het ministerie van SZW bedraagt in de periode 2015 – 2017 in totaal maximaal 18 miljoen euro. De middelen komen deels beschikbaar via een decentralisatie-uitkering en deels via een sectorplan derde tranche (zie hieronder). Middelen worden verstrekt voor zover die ook echt nodig zijn. Het plan van aanpak bevat een opgave van de jaarlijks gevraagde middelen.
- De eerste tranche van de middelen die via een decentralisatie-uitkering worden verstrekt komt in 2015 beschikbaar als het plan van aanpak gereed is en een verzoek tot financiële bijdrage is ingediend bij SZW. De uitbetaling van de middelen 2016 en 2017 vindt plaats als de resultaten en mijlpalen in het plan van aanpak zijn gerealiseerd en een aanvraag daartoe is ingediend.
- Onderdeel van de middelen die via een decentralisatie-uitkering worden verstrekt zijn de middelen die voor de gemeenten beschikbaar komen uit hoofde van de motie Kerstens (TK vergaderjaar 2014-2015 34 000 XV, nr. 27) voor herstructurering van de sw-sector. Voor betrokken gemeenten gaat het om een bedrag van circa 1 miljoen euro.
- Sectorplan derde tranche voor ambtelijk personeel sw-bedrijven. De herstructurering heeft gevolgen voor het ambtelijk personeel van de sw-bedrijven. Uitgangspunt: voorkomen is beter dan genezen. Dus gemeenten en sociale partners zetten in op 'van werk naar werk'. Dit kan met behulp van een sectorplan derde tranche. Gemeenten entameren de totstandkoming van dit sectorplan onder de vigerende voorwaarden van de regeling sectorplan derde tranche. Daaruit kunnen zaken als de noodzakelijke scholing worden gefinancierd en is het instrument brug ww beschikbaar. Het ministerie van SZW biedt zo nodig ondersteuning bij het opstellen van het plan.
- Naast het bovenstaande dragen gemeenten bij aan het realiseren van een succesvolle herstructurering, door optimale inzet van de volgende middelen:
 - Sectorplan Groningen, 45 miljoen (17,8 mln financiering Rijk);
 - ESF-middelen, 7,8 miljoen voor arbeidsmarktregio Groningen t/m 2016;
 - 1 miljoen van arbeidsmarktregio Groningen voor de vorming van het regionaal werkbedrijf.
- Gemeenten, provincie en SZW gaan de voortgang van de herstructurering en de financiële consequenties daarvan nauwgezet monitoren en hebben daarover regelmatig overleg.